METSÄTALOUS

Lehtipuusto heikentää dramaattisesti viljellyn taimen kehitystä. Perkaus kannattaa tehdä ajoissa tappioiden välttämiseksi. **METSÄASIANTUNTIJA RISTO OJANEN, METSÄ GROUP**

UPM tekee metsiinsä lahopuuta kuoriaisriskin uhallakin

UPM:n ympäristöasiantuntijan mielestä kaarnakuoriaisten leviämisriskiä on liioiteltu. Kokemuksen mukaan ne eivät iskeydy terveisiin metsiin. Metsäyhtiö lahottaa metsissään puuta monimuotoisuuden lisäämiseksi.

JANAKKALA (MT)
Uudistushakkuualueen keskellä törröttää kymmeniä muutaman metrin mittaiseksi sahattuja runkoja. Ne ovat tekopökkelöitä, joiden tarkoitus on houkutella alueelle kovakuoriaisia monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Koeala sijaitsee yhtiön omistamalla, lähes 8 000 hehtaarin metsätilalla Janakkalassa. Harvialan tilalla kasvaa pääosin hyväkuntoista talousmetsää.

Metsätalouden ympäristöasiantuntija **Juha-Matti Valonen** UPM:stä tiedostaa kokeeseen sisältyvän metsätuhoriskin. Hän on vastikään nähnyt Kouvolassa ja Keski-Suomessa todella pahoja kaarnakuoriaistuhoja, mutta ne ovat kaikki olleet juurikäävän vikuuttamissa metsissä.

Terveet puut säästyvät tuhoilta

Valosen mielestä kuoriaisriskiä on liioiteltu. Leviäminen on hallittavissa, koska kuoriaiset eivät iske terveisiin puihin. Lisäksi on muistettava, että kuoriaiset iskeytyvät vain ensimmäisenä kesänä, kun kaatunut puu on tuoretta.

Valtaosa Harvialan metsistä on kuusten ja koivujen sekametsää. Valosen mukaan sekametsä kestää hyönteistuhoja paremmin kuin yhden puulajin metsä.

UPM pyrkii vähintään kymmeneksen koivuosuuteen kuusimetsissään. Silloin metsän tuottokin on parempi kuin pelkässä kuusimetsässä.

Ensimmäisenä kesänä kuoriaiset levisivät

UPM pelaa tekopökkelöitä tehdessään omalla riskillä, sillä kohteiden ympärillä on vain yhtiön omia metsiä.

Pökkelöt on katkottu elävistä kuusista kymmenen vuotta sitten. Siitä lähtien alueella liikkuvia hyönteisiä on seurattu.

Ensimmäisenä kesänä puita tuhoavat kirjanpainajat levisivät myös naapurimetsään. Huomattiin, että ne iskeytyivät vain sienitautien tai sääilmiöiden heikentämiin puihin. Muut ympärillä olevat, terveet talousmetsät säästyivät tuhoilta.

Sekametsä kestää hyönteistuhoja paremmin kuin yhden puulajin metsä.
JUHA-MATTI VALONEN

Toisena kesänä alueen valtasivat kaarnakuoriaisia syövät kuoriaiset ja lajisto monipuolistui. Vähitellen lajimäärä kasvoi vaihdellen hieman vuosittain.

Harvialaan on tehty samanlainen tekopökkelökohde haavoista. Siellä lajisto on aivan toinen kuin kuusipökkelöissä.

Kolmasosa Suomen kovakuoriaisista

Hyönteisiä on houkuteltu ansoihin tuoksuilla eli feromoneilla. Sekä kuusi- että haapapökkelöistä on määritetty yli 500 kuoriaislajia kummastakin.

”Suomen kuoriaislajistosta on tullut kolmasosa vastaan”, hyönteisasiantuntija **Erkki Laurinharju** toteaa tyytyväisenä.

Hän on aistinut, että metsänomistajien asenteet lahopuuta kohtaan ovat muuttuneet myönteisemmiksi.

Lahopuun lisääntymisen myötä moni hyönteislaji on pääsemässä pois uhanalaisten listalta. Myös haavan jättäminen säästöpuiksi on parantanut monimuotoisuutta.

Lahopuuta turha myydä energiaksi

Valosen mukaan UPM:n metsissä on lahopuuta keskimäärin 5–10 neliötä hehtaarilla. Yhtiön luonnonhoito-ohjeissa neuvotaan säästämään tuulen kaatamista puista vähintään 20 runkoa hehtaarille.

Valosen mukaan yksityismetsistä valitettavasti vielä raahataan lahopuuta pois ja myydään pilkkahintaan energiaksi.

”Taloudellisesti vähäarvoisen puun voisi jättää metsään lisäämään monimuotoisuutta.”

Säästöpuita poltetaan

Harvialan metsätilalla on kokeiltu myös elävien säästöpuuryhmien polttamista. Menetelmä on havaittu monimuotoisuuden kannalta niin hyödylliseksi, että sitä tehdään UPM:n metsissä laajemminkin. Tänä kesänä polttolistalla on ainakin kahdeksan kohdetta.

Säästöpuita poltetaan myös yksityismetsissä. Asian edistämiseksi vapaaehtoisen metsänsuojelun Metso-ohjelmassa on käynnissä Luonnonhoitoa liekeillä -hanke, joka keskittyy Etelä-Karjalan alueelle.

KATJA KOLJONEN

TERO PAJUKALLIO

Erkki Laurinharju kerää tekopökkelöistä kuoriaisnäytteitä. Hän arvioi, että pökkelöt parantavat metsän monimuotoisuutta ainakin 50 vuoden ajan.

Lihasulan metsistä ei anneta ravinteita pois

KANGASALA (MT)
Lihasulan säätiön metsiä on lannoitettu noin 130 hehtaaria. Neulasten ja kantojen ravinteita ei päästetä polttoon.

Säätiön puheenjohtaja, metsänhoitaja **Kaj Karlsson** tähyilee 51-vuotiaan männikön latvoja. Metsäasiantuntija **Risto Ojanen** Metsä Groupin metsän- ja luonnonhoidon palveluista kertoo alueen saaneen typpeä ja fosforia vuonna 2006.

”Lannoitus on edelleen paras investointi metsän kasvatuksessa, vaikka hinnat ovat nousseet”, sanoo pitkän uran Serlachiuksen ja metsäliittolaisen teollisuuden metsien hoidossa tehnyt Karlsson.

Ojanen seurasi lannoitettuja männiköitä jännittyneenä. Kuinka paljon typen tuuhettamiin latvoihin tarttuu lunta? Pari pahaa lumitalvea on selvitty hyvin, ja latvamurtojen riski pienenee.

Lihasulan metsistä hakataan noin 7 000 kuutiometriä puuta vuodessa. Puut on myyty viime vuosina Metsä Groupille.

Työstä odotetaan todistusta

Karlsson ja Ojanen ”odottavat kuin kuuta nousevaa” Lihasulan metsien laserkeilausta ja sen pohjalta laadittavaa metsätaloussuunnitelmaa. Puuston määrät ja eritoten hakkuumahdollisuudet jännittävät heitä kuin todistus koululaista.

Lihasulan metsistä ei päästetä neulasia eikä kantoja polttoon. Karlssonin mielestä niistä maksetaan kovin vähän.

”Energiapuun korjuun vaikutuksia metsämaan ravinteikkuuteen ja ylipäätään maaperän toimintakykyyn ei tunneta tarpeeksi hyvin.”

Soille otettaisiin mielellään tuhkaa kasvuvoimaksi. Karlsson toivoo, että alan toimijat paneutuisivat tuhkalannoitusten kehittämiseen.

Männyn kiertoajan jatkosta lisäarvoa

Lihasulan metsiä hoitivat aiemmin ylimetsänhoitaja **Kalle Laurila** ja metsätalousinsinööri **Jorma Kotisaari.** Metsät ovat hyvässä kunnossa. Männiköissä jatkettiin kiertoaikaa sopivilla kuvioilla ja sadoksi saatiin arvokasta pylvästä.

Metsiin on rakennettu hyvä metsäautotiestö. Karlssonin mukaan iso osa leimikoista on otettavissa tienvarteen ja tehtaalle kesäkorjuilla.

Laakean mäen laelle on levitetty tietä helikopterin lannoitusurakointiin. Lihasulan metsissä on runsaasti hyviä lannoituskohteita ja harvennushakkuilla niitä syntyy lisää.

Kartanon arvokkaan, osin erittäin vanhan rakennuskannan kunnossapito vaatii paljon varoja. Iso osa tiloista on vuokrattu ulos.

Kallis remontti oli kartanon siirtäminen kaukolämpöön ja hakkeelle.

”Olisimme tehneet konkurssin polttoöljyllä lämmittämällä. Nyt energia saadaan läheltä omista metsistä. Vuodessa menee 1 400 irtokuutiometriä haketta, joka tehdään lumpeista ja karsituista rangoista”, Karlsson sanoo.

Metsätalous on niellyt viimeksi kuluneina kymmenenä vuonna noin 20 prosenttia hakkuutuloista. Ojien kunnostus ja lannoitukset ovat laskelmassa mukana, teiden teko ja hoito ei ole.

Kuusi ripeästi ylös ja varhain perkaukseen

Vuonna 2007 istutetun taimikon priimuskuuset ovat jo kaksimetrisiä.

Ojanen kehuu kääntömätästystä. Konemies tekee 1 800 mätästä kuusen istutusalalle ja määrittää näin myös viljelytiheyden

Muokkauksen jälkeä ei viiden kasvukauden jälkeen juuri erota. Vain siellä täällä on koivu siementynyt kuusen viereen kasvutilasta kilpailemaan.

Ojasella on noin 20 vuoden kokemus metsäasiantuntijan töistä. ”Lehtipuusto heikentää dramaattisesti viljellyn taimen kehitystä. Perkaus kannattaa tehdä ajoissa tappioiden välttämiseksi.”

Maahanmuuttajia metsätalouteen

Metsänhoidon koneellistamisen kehitys ei vakuuta Ojasta eikä Karlssonia. Päinvastoin, miehet ovat huolissaan työvoimasta, kun metsurit ikääntyvät ja metsänomistajat vieraantuvat metsätaloudesta.

Karlssonin mielestä metsätalouden tulisi osata ottaa osansa työperäisestä maahan muutosta.

Ojanen on tyytyväinen työhönsä Lihasulan metsissä ja muillakin sopimustiloilla. ”Tämä on pitkäjänteistä, mielenkiintoista, nykyaikaista ja tehokasta.”

JUHA AALTOLA

KIMMO HAIMI

Lihasulan metsiä on lannoitettu noin 150 hehtaaria. Lannoituksella voidaan lisätä arvokkaan pylvän tuotantoa, sanoo Metsä Groupin metsäasiantuntija Risto Ojanen.

Viisi kesää kasvaneet kuusikon priimukset alkavat olla kaksimetrisiä, Kaj Karlsson näyttää.

Yhteismetsä antaa suurtalouden edut

Pitkän uran metsäteollisuudessa tehnyttä metsänhoitaja **Kaj Karlssonia** huolestuttaa Suomen metsätalouden kilpailukyky.

Pienten tilojen työmaat ja kauppaerät ovat pieniä. Koneiden ja työvoiman siirrot toistuvat tiuhaan, mikä syö tehokkuutta. Töiden tekemättä jääminen tai työn myöhästyminen on yleistä.

Karlsson on nähnyt suurmetsätalouden edut niin Serlachiuksen, Metsämantujen kuin Puulaakinkin osakkaiden mailla.

Karlsson kannattaa yhteismetsien muodostamista. ”Uudelleen ajattelun liikkeelle saaminen on tahmeaa. Pelkään, että moni pienmetsänomistaja jää jatkossa erilaisten yrittäjien armoille.”

Sen sijaan esimerkiksi 5 000 hehtaarin yhteismetsässä yritykset kilpailevat sekä puista että töistä. ”Yhteismetsä voi helposti osoittaa puuhapalstan klapin teosta kiinnostuneelle osakkaalleen”, Karlsson sanoo.

Hän toivoo ennakkoluulottomuutta yhteismetsien synnyn ja kasvun edistäjille. Esimerkiksi jonkinlainen sijoitusrahasto voisi toimia yhteismetsän perustana.

Yhteismetsien osuuksien arvot ovat nousseet hyvällä metsänhoidolla ja lisämetsien ostoilla paikoin huikeasti. Osuuksien arvon nousujen julkituonti edistäisi yhteismetsien syntyä ja yhteismetsiin liittymisiä.

JUHA AALTOLA

FAKTAT

Lihasulan säätiö

Lihasulan säätiö perustettiin vuonna 1930 Lihasulan kartanosta. Vuonna 1928 kuolleen kartanon omistajan, Vihtori Peltosen leski Ida toimi säätiön ensimmäisenä puheenjohtajana.
Vihtori Peltonen oli MTK:n perustajajäsen, maatalouden liikemies. Hän perusti muun muassa yksityisen työväen avustuskassan.
Peltosen ja koko kylän historia koottiin kirjaksi ”Lihasula, Palko ja Lisko”.
Lihasulan säätiö ylläpiti maatalouskoulua vuosina 1954–1992. Nykyisin Ahlmanin maatalouskoulun oppilaat harjoittelevat alansa töitä Lihasulan koneilla, pelloilla ja lampolassa.
Lihasulan metsistä meni siirtolaisille noin 1 000 hehtaaria. Pelloista kolme neljäsosaa.
Metsää on ostettu lisää niin, että niitä on nyt noin 2 000 hehtaaria kahdeksassa eri kunnassa. Omaa peltoa on noin 40 hehtaaria ja lisäksi vuokramaita.
Metsien hoidosta on Metsä Groupin kanssa jäsenetusopimus.
Säätiö on tukenut muun muassa Pro Agrian, 4H-järjestön ja sotaveteraanien toimintaa. Nyt avustetaan myös paikallista mekaanisen puunjalostuksen kehityshanketta.

Joensuussa kansainvälinen metsäverkostoviikko

Joensuun kansainvälinen metsäverkostoviikko järjestetään tällä viikolla neljättä kertaa. Teemana ovat vihreä kasvu, uudet puutuotteet ja puurakentaminen.

Tapahtumaan osallistuu noin kuusikymmentä osanottajaa yli kymmenestä maasta, kaukaisimmat Kanadasta ja Intiasta saakka.

Viikko koostuu kolmesta eri teeman seminaariosiosta, retkeilypäivästä sekä työpajoista. Työpajoissa osallistujat työstävät ryhmissä tutkimus- ja kehittämisaihioita asiantuntijaraadin arvioitavaksi.

Paras ehdotus palkitaan Pohjois-Karjalan osaamiskeskuksen (OSKE) myöntämällä 6 000 euron suuruisella avustuksella, jonka turvin hankeaihio voidaan jalostaa kilpailukykyiseksi hankesuunnitelmaksi.

Kansainvälinen metsäverkostoviikko on Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun biotalouden keskuksen, Metsäntutkimuslaitoksen, Euroopan metsäinstituutin ja Itä-Suomen yliopiston metsätieteiden osaston yhteinen hanke.

MT

METSÄSTÄ LYHYESTI

Bioenergia ry:lle toimitusjohtaja

Bioenergia ry valitsi toimitusjohtajakseen oikeustieteen kandidaatti **Jyrki Peisan**. 33-vuotias Peisa siirtyy elokuun alussa uuteen tehtäväänsä Keskustan eduskuntaryhmän talouspoliittisen sihteerin toimesta.

Bioenergia ry perustettiin joulukuussa 2011. Järjestö kokoaa yhteen Finbion, Puuenergiayhdistyksen, Turveteollisuusliiton ja Pellettienergiayhdistyksen. Uusi yhdistys aloittaa toimintansa 1.6.

Lankun hinta pomppasi

Eurooppalaisen sahatavaran hinta Yhdysvalloissa on noussut voimakkaasti kahden viikon aikana.

Kakkosnelosen hinta nousi 13 eurolla kuutiometriä kohden. Syynä on sekä heikentynyt euro että vahvistunut kysyntä.

Södra peruu laajan tuotantoseisauksen

Södra Timber peruu aiemmin ilmoittamansa tavallista laajemman seisauksen sahojensa tuotannossa. Tänä vuonna pidetään ainoastaan normaali kausiseisokki kesällä, joka saattaa joillakin yhtiön sahoilla venyä tavallista pidemmäksi.

Etelä-Ruotsissa susivaara

Skoonelaisia lampaankasvattajia kehotetaan pitämään huolta aitojensa kunnosta. Paikallinen lääninhallitus pitää todennäköisenä, että vaeltelevat sudet eksyvät entistä eteläisemmille seuduille.